

PEDAGOG

RESPUBLIKA ILMU JURNAL

The journal "Pedagog" covers the sphere of spiritual and educational thinking of a person, the socio-political life of a person, institutions of civil society, global problems, problems of education, new technologies produced today, reforming the education system and publishes scientific articles on open scientific popular analysis.

The journal is intended for students, masters, professional scientists and researchers, university professors. The publication publishes articles of a problematic and scientific-practical nature.

Volume 6, Issue 4

Exact
Natural
Medical
Technical
Economics
Philological
Pedagogical
Social sciences
and humanities

«BEST PUBLICATION»

Ilmiy-tadqiqotlar markazi ©

“PEDAGOG”

RESPUBLIKA ILMIY JURNALI

MATERIALLARI TO‘PLAMI

15-APREL, 2023-YIL

6-TOM 4-SON

O‘ZBEKISTON

2023

Ushbu to‘plamda “Pedagog” respublika ilmiy jurnaliga kelib tushgan maqolalar o‘rin olgan. Mazkur jurnalda zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirish jarayonida innovatsion ta’lim texnologiyalarini joriy etish va loyihalashtirish, integratsion ta’limni rivojlantirishda yo‘nalishlar bo‘yicha kreativ g‘oyalar, takliflar va yechimlarni amalga oshirish maqsad qilib olingan. Mazkur jurnal materiallaridan OTM professor-o‘qituvchilari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari va umumta’lim maktab o‘qituvchilari, mustaqil tadqiqotchilar, magistrantlar, ilmiy xodimlar, iqtidorli talabalar hamda shu sohada ilmiy ish olib borayotgan tadqiqotchilar foydalaishlari mumkin.

Eslatma! Jurnal materiallari to‘plamiga kiritilgan maqolalardagi raqamlar, ma’lumotlar haqqoniyligiga va keltirilgan iqtiboslar to‘g‘riligiga mualliflar shaxsan javobgardirlar.

Bosh muharrir:

Maqsudov Ulug'bek Qurbonovich

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Mas'ul muharrir:

Yusufjonov Quyoshbek Komiljon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

Texnik xodim:

Sultonov Sardorbek No'monjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

TAHRIR KENGASHI A'ZOLARI

Tuychiyeva Inoyat Ibragimovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Shamsiyeva Maxfuzaxon Xuja qizi

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sabirova Gulnoza Sadikovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Saidov Ixtiyor Muzropovich

Farg'ona davlat universiteti harbiy ta'lim fakulteti boshlig'i

Mamatova Nodira Muxtarovna

Tibbiyot fanlari Doktori (Ds)

Rasulova Vasila Batirovna

Toshkent farmatsevtika instituti, Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Nikadambayeva Hilola Batirovna

Uzbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti,

Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Pirimov Akram Pirimovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, dotsent

Shodiyev Furqat Davranovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, Texnika fanlari

nomzodi, Dotsent

Qurbonova Muqaddas Omonovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Baltayeva Ikbal Tadjibayevna

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti. O'zbek tili va adabiyoti kafedrası dotsenti, filologiya fanlari nomzodi.

Sayfullayeva Ra'noxon Raupovna

O'zbekiston milliy universiteti. Filologiya fanlari doktori, professor.

Popova Tatyana Igorevna

SanktPeterburg davlat universiteti. Rossiya. Doctor filologicheskix nauk, professor.

Berdaliev Abduvali

Tojikiston. Xo'jand davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.

Manzuraxon Ernazarova

Navoi davlat pedagogika instituti. Filologiya fanlari doktori, professor.

Uluqov Nosirlon Muxammadalievich

Namangan davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.

Jumanazarova Guljahon

Filologiya fanlari doktori. Jizzax davlat universiteti.

A.A.Qosimov

Farg'ona davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori, professor.

Jo'rayev Habibullo Abdusalomovich

Filologiya fanlari doktori. Farg'ona davlat universiteti.

Fayzimatov Shuxratjon No'monovich

Farg'ona politexnika instituti. Texnika fanlari doktori.

Hoshimov G'anijon Mirzaaxmadovich

Andijon davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.

Hulkar Hamroyeva

Filologiya fanlari nomzodi, dotsent. O'zbekiston respublikasi yozuvchilar uyushmasi a'zosi, jurnalist.

O'rinboyev No'monjon O'rmonovich

falsafa fanlari nomzodi, dotsent. XTXMOIO'

Qurbonova Muqaddas Omonovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori. Farg'ona davlat universiteti.

Qunduzxon Atabayevna

Filologiya fanlari doktori, professor. O'zbekiston. Jahon tillari universiteti.

Hojaliyev Ismoiljon Tojiboyevich

Farg'ona davlat universiteti filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

Erofeeva Inna Nikolaevna

Kandidat pedagogicheskix nauk, dotsent. Sankt Peterburg davlat universiteti. Rossiya.

Toshtemirova Zamira Sotvoldiyevna

pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Farg'ona davlat universiteti.

G.O.Abdugafurovich

Filologiya fanlari nomzodi. Farg'ona davlat universiteti.

Xudayarov Oybek Odilovich

Toshkent Davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti

Muxitdinova Muniraxon

Pedagogika fanlari fanlari doktori, (PhD)

MUNDARIJA:		
1.	Shukurova Zilola Fazlidinovna <i>MOLIYAVIY ATAMALARNI TALABALARGA INGLIZ TILIDA O'RGATISH YO'LLARI</i>	13
2.	Madaminova Sohiba Qudrat qizi <i>SAMARQAND SHAHRINING TARIXIY OBIDALARI VA ARXITEKTURASI HAMDA MADANIYATI</i>	17
3.	Eshboyev Shahboz G'ayrat o'g'li <i>LOQAYDLIK OTA MEROSMI? BIRLASHMOQ MILLATGA XOSMI?</i>	21
4.	Savurboev Qobilbek Xolibek o'g'li <i>PEDAGOGIKA FANINING TUZILISHI VA UNING BOSHQA FANLAR BILAN BOG'LIQLIGI</i>	24
5.	Savurboev Qobilbek Xolibek o'g'li <i>ILG'OR TAJRIBALARNI O'RGANISH METODI</i>	27
6.	Savurboev Qobilbek Xolibek o'g'li <i>MAXSUS PEDAGOGIKADA «DEFEKTOTOLOGIYAMUTAXASSISLIGIGA KIRISH» BO'LIMI VA UNING VAZIFALARI</i>	29
7.	Ikromova Yulduzoy Erkin qizi Xushvaqova Zuhra Sa'dulla qizi <i>ARPAODIYONING FOYDALI XUSUSIYATLARI VA YETISHTIRISH TEXNOLOGIYASI</i>	32
8.	Anvarjonova Nargiza Sobit qizi Ayubjonov Abbos Hosilovich <i>АНДИЖОН ВИЛОЯТИДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШИНИ ИҚТИСОДИЙ СТАТИСТИК ТАҲЛИЛИ.</i>	35
9.	Mahmudova Muborakxon <i>BOSHLANG'ICH SINFLARDA LUG'AT USTIDA ISHLASHNING AHAMIYATI</i>	46
10.	Norbekova Sitara. <i>TOG'AY MURODNING "OTAMDAN QOLGAN DALALAR" ROMANIDAGI BADIY OBRAZLAR TAVSIFI</i>	51
11.	Raximbayev Xursand Fayzulla o'g'li <i>DYSTOPIAN GENRE</i>	54
12.	Tolibov G'olib Ko'klamovich <i>TADBIRKORLIK SUB'EKTLARI TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI TIJORAT BANKLARI ORQALI KREDITLASHNING AMALDAGI MEXANIZMLARI VA HOLATI TAHLILI</i>	58
13.	Tolibov G'olib Ko'klamovich <i>TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINING NAZARIY VA TASHKILIY-IQTISODIY ASOSLARI</i>	67
14.	Aliyeva Nasiba Aminjanovna <i>«BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKA O'QITISHNING MAZMUN VA MOHIYATLARI»</i>	75
15.	Nuraliyeva Munisa Baxtiyor qizi <i>TA'LIM TIZIMIDA INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION G'OYALAR</i>	80
16.	Sarimsaqova Marhabat <i>«BOSHLANG'ICH SINFLARDA DIQQATNI KORREKSIYALASH VA O'ZLASHTIRMASLIKNING OLDINI OLISH»</i>	85
17.	Bekmurodov Ixtiyor Komil o'g'li <i>INVESTOR VA DAVLAT O'RTASIDAGI MUOSABAT VA NIZOLARNI HAL QILISH ISLOHOTLARI</i>	90

18.	Abdullayev Azimjon Karim o'g'li. Ubaydullayev Anvar Azamovich <i>MINI GENERATORLARDAN BINO VA INSHOOTLARDA ALTERNATIV FOYDALANISH.</i>	95
19.	Каримова Феруза Зокировна <i>МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ИНСОНПАРАВАРЛАШТИРИШ ТАМОЙИЛИ</i>	98
20.	Усмонова Камола <i>МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ МАСАЛАЛАРИ</i>	102
21.	Eshimbetova Fotima <i>QO'ROMA ROMANINING BADIY XUSUSIYATLARI.</i>	106
22.	Khasanxonova Durdonakhon Juraxon kizi <i>PROBLEMS OF INTERPRETATION IN LITERARY TRANSLATION THE CONCEPT OF LITERARY TRANSLATION</i>	110
23.	Tursunbayeva Yulduz Radj qizi Kurbanva Shodiya Oybek qizi Bakitova Zeynep Joldasovna <i>MAKTAB MENEJMENTI YO'NALISHINING TA'LIM SOHASIDA TUTGAN O'RNI.</i>	115
24.	Azimov Farxod Abdixalimovich Mirzayev To'lanboy To'liqinovich <i>YOSH KADRLARNI O'QITISH DIDAKTIKASINING ZAMONAVIY TALABLARI.</i>	121
25.	Absalamova Gulmira Sharifovna <i>XORIIY TILNI IKKINCHI TIL SIFATIDA O'QITISHDAGI PEDAGOGIK YONDASHUVLARI</i>	126
26.	Yusupov Dilmurod Tasbaltayevich Topilov Axrorjon Akbarjon o'g'li <i>TA'LIMDA BULUTLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH</i>	130
27.	Mashrapova Zulayho Egamberdi qizi <i>TA'LIM JARAYONIDA PEDAGOGNI MAHORATI</i>	134
28.	Yo'ldosheva Shoir Majidova Madina <i>CHARACTERISTICS OF THE US HIGHER EDUCATION SYSTEM</i>	136
29.	Yuldashova Shaxlo Toyirovna <i>TIBBIYOT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH USULLARI.</i>	140
30.	Sharipova Muhayyo Erkin qizi <i>MAKTABGACHA TA'LIM VA BOSHLANG'ICH SINIF DOIRASIDA XORIIY TILLARNI O'QITISH, VA O'QUV MEDODLARI</i>	145
31.	To'layeva Muborak Avazovna <i>"TEKNOLOGIYA FANI ORQALI O'QUVCHILARNI HAYOTGA TAYYORLASH"</i>	150
32.	Xidirova Surayyo Qudratovna <i>MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMIDA O'YINLAR TEKNOLOGIYASI</i>	153
33.	Буриев Толиб Эргашевич Хасанова Диёра Вохидовна <i>ПРОИЗВЕДЕНИЕ СВЕХТРУПП.</i>	158
34.	Ахунов Данияр Бахтиярович Машрапов Баходир Олимжанович <i>ПРОБЛЕМЫ В СИСТЕМАХ ОТВОДА СТОЧНЫХ ВОД ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НАШЕЙ РЕСПУБЛИКИ</i>	161

35.	Музаффаров Муслимбек Музаффар ўғли Тожиаматов Исраил Нурмаматович <i>ЗАДАЧИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО АНАЛИЗА ДАННЫХ</i>	170
36.	Mamadaliyeva Mastura Muhammadumarovna <i>MATEMATIKA DARSLARIDA DIDAKTIK PRINSIPLAR</i>	173
37.	Mamatova Shoxista Asomiddinovna <i>BOSHLANG'ICH SINIF MATEMATIKA DARSLARIDA QO'LLANILADIGAN INTERFAOL METODLAR VA ULARNING AHAMIYATI</i>	177
38.	Jumaniyazova Dinora Rustamovna <i>FAZODA SODDA GEOMETRIK SHAKLLAR HAQIDA O'QUVCHILARDA TASAVVUR HOSIL QILISH</i>	180
39.	Jo'rayeva Zinnura Mahmudovna <i>YOSHLAR TARBIVASIDA OTA-ONALAR VA PEDAGOGLARNING O'RNI.</i>	187
40.	Saidov Sarvar Faxriddin o'g'li <i>HUQUQ VA QONUNLARNING MUHIMIYLIK SABABLARI</i>	192
41.	Ахмедова Нафиса Хамро кизи <i>ПОЭТИЧЕСКАЯ ФРАЗЕОЛОГИЯ Ф.ТЮТЧЕВА СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ</i>	196
42.	Ergasheva Xonoyim Abduqaxxorovna <i>QISHLOQ XO'JALIGI YERLARINI LOYIHALASHNING SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH</i>	203
43.	Хўжамбердиев Жаҳонгир Ортикбой ўғли <i>ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ФАОЛИЯТИ ТАДРИЖИЙ БОСҚИЧЛАРИ</i>	208
44.	Soliyeva Feruza Ravshanbek qizi <i>ANIQLANMAGAN ORALIQLARDA TRIGONOMETRIC TENGLAMALARNI YECHISH USULLARI</i>	216
45.	Туробжонова Дилафруза дочь Абдурахмана Туробжонов Илхомжон сын Иномжона <i>МЕТОДЫ ДИАГНОСТИКИ РАННИХ ЭТАПОВ РАКА ЭНДОМЕТРИЯ</i>	219
46.	Hamdamova Nilufar Ergasheva Aziza Erkin qizi <i>SOCIOCULTURAL APPROACHES TO LANGUAGE TEACHING AND LEARNING</i>	225
47.	Aziza Samarova <i>YANGI O'ZBEKISTONDA KONSTITUTSIYA VA UNDA XOTIN-QIZLAR TA'LIM-TARBIYA VA ISTIQBOLI.</i>	229
48.	Sharofiddinov Ayubxon Alisherjon o'g'li <i>XALQARO ARBITRAJ SUDIDA DALILLAR</i>	234
49.	Yo'ldosheva Shoir Toshtemirova Zuhra <i>ADVANTAGES AND OPPORTUNITIES OF THE MODERN EDUCATION SYSTEM</i>	241
50.	Jurakulova Nozanin <i>TALABALAR TARJIMONLIK QOBILYATI ASOSLARINI SHAKLLANTIRISHDA NUTQ FAOLIYATINING VA MASOFAVIY TA'LIMNING O'RNI</i>	244
51.	Najmiddin Jalilov Musajon Xolmurodov <i>TEKNOLOGIYA DARSLARIDA ARDUINO DASTURI YORDAMIDA ROBOTOTEXNIKA VA MEXATRONIKANI O'RGATISH USULLARI</i>	249
52.	Turakulova Hilola Yax'yoyevna	255

	Kudratova Zilola Samaraliyevna <i>SAVOD O'RGATISH (ALIFBE DAVRI) DARSLARIDA DIDAKTIK O'YINLARDAN OQILONA FOYDALANISH.</i>	
53.	Давронов Улуғбек Абдурахмонович <i>ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА МАЪМУРИЙ ИШЛАРНИ БИРИНЧИ ИНСТАНЦИЯ СУДИДА КЎРИБ ЧИҚИШНИНГ ТАРИХИЙ РИВОЖЛАНИШ БОСҚИЧЛАРИ</i>	259
54.	Toshmurodov Temur <i>BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH</i>	268
55.	Rajabova Marjona <i>KURASH SPORTINING OMMALASHTIRISH</i>	272
56.	Israil Tojimamatov Homidov Jumavoy Khakimjon ugli Abdullayev Lazizjon <i>QAROR QABUL QILISH TIZIMLARI BILAN ISHLASH OLAP TIZIMLARI DARAXTLARINI QURISH</i>	276
57.	Shodmonov Davron Mamatmurod o'g'li <i>ONLINE ARBITRAJ JARAYONLARINI OLIB BORISHNING HUQUQIY TARTIBI</i>	281
58.	Abdug'aniyeva Gulasal Alijon qizi <i>IQTISOD SOHASIGA OID MATNLAR TARJIMASIGA O'QITISHNING HOZIRGI AHVOLI</i>	288
59.	Toshtemirov is the son of Nodirbek Sayidazim Sattarova Feruza Rustam qizi <i>IMPROVEMENT OF INVENTORY ACCOUNT OF ENTERPRISES</i>	292
60.	Ismatullayev Dilshod Elmurod ugli Sattarova Feruza Rustam kizi <i>ACCOUNTING FOR CHANGES IN AUTHORIZED CAPITAL IN SMALL BUSINESSES</i>	296
61.	Ilmuradova Shohsanam Nurbekqizi Maxmudov Jasurbek Ergashovich <i>FIXED ASSETS ACCOUNT</i>	300
62.	Kholmurodov is the son of Shakhzod Aktam Sattarova Feruza <i>SUBJECT AND METHOD OF ACCOUNTING</i>	303
63.	Tahirov Habibullah Alisher ugli Sattarova Feruza Rustam kizi <i>STATEMENT OF LONG-TERM FINANCIAL STATEMENTS</i>	306
64.	Sherqulova Orzigul Ibrohimjon qizi Sattarova Feruza Rustam kizi <i>DOCUMENTATION</i>	309
65.	Baxtiyorov SanjarUmid o'g'li Sattarova Feruza Rustam kizi <i>BALANCE SHEET, ITS STRUCTURE AND CONTENT</i>	313
66.	Ergasheva Ma'muraxon Abduqosim qizi <i>REKREATIONS TURIZM KARTALARI TIZIMINI YARATISHNI ILMIY ASOSLASH PRINSIPLARI.</i>	318
67.	Tajiyeva Ruxsora Normuminovna <i>TA'LIM JARAYONINI LOYIHALASHTIRISH VA PEDAGOGIK LOYIHALASHTIRISH BO'LAJAK O'QITUVCHILAR KASBIY</i>	322

	<i>KOMPETENTLIGINING MUHIM OMILI SIFATIDA</i>	
68.	Madazimova Mavjudaxon Muminovna <i>NEMIS TILINI O'QITISHDA SAMARALI METODLAR</i>	328
69.	Juraqulova Farangiz Turaqul qizi <i>O'ZBEKISTONNING TURIZM SOHASIDA XALQARO VA MINTAQAVIY TASHKILOTLAR BILAN HAMKORLIGI</i>	331
70.	Gulnoza Bazarova <i>KATTAR TA'LIMNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGK XUSUSIYATLARI</i>	336
71.	O. Suvonov <i>TARBIYANING USTUVOR MUAMMOSI</i>	340
72.	Fayzullayeva Ulbo'sin <i>KATTALAR TA'LIMIDA IJTIMOY PSIXOLOGIK TRENINGLARINI AXAMIYATI</i>	343
73.	Mamaraimova Mohlaroyim <i>ZAMONAVIY TA'LIMDA TYUTOR, EDVAYZER, FASILITATOR VA MODERATORLIK FAOLIYATI</i>	347
74.	M. Abduvohidov <i>BOLALANING MAKTABGA PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGI XUSIYATLARI</i>	350
75.	Sardor Bazarov <i>TAYM-MENEJMENTDA VAQTN BOSHQARISH VOSITALARI</i>	353
76.	Alimjanova Mehriniso <i>CHET TILLARINI O'QITISH METODIKASIDA MADANIYATLAR ARO MULOQOTNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI</i>	356
77.	Qo'ldasheva Shoxsanam Ravshanjon qizi. <i>GIPERBOLIK TIPDAGI TENGLAMALAR UCHUN XARAKTERISTIK TO'RTBURCHAKDA BERILGAN CHEGARAVIY MASALA YECHIMINING YAGONALIGI HAQIDA.</i>	360
78.	Турабоева Феруза Кушмат қизи <i>АЁЛЛАР ЖИНОЯТЧИЛИГИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТИ ВА УНИНГ САБАБЛАРИ</i>	365
79.	Турабоева Феруза <i>СПРАВЕДЛИВОСТЬ КАК ПРИНЦИП В ЖИЗНИ ЛИЧНОСТИ, СЕМЬИ И ОБЩЕСТВА</i>	371
80.	Tog'ayeva Umrhol Qaxramon qizi <i>BOSHLANG'ICH TA'LIMDA IBORALARNI O'RGATISH ORQALI LINGVISTIK KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI</i>	376
81.	Исаханов Ақобир Алишер ўғли Хидирова Марғуба Рустамовна <i>НОВЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОЗРАЧНОСТИ И ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АНТИМОНОПОЛЬНОГО ОРГАНА В УЗБЕКИСТАНЕ</i>	380
82.	Yalgashev Shaxobiddin Shokirovich Sattarova Feruza Rustam kizi <i>PRINCIPLES OF ACCOUNTING</i>	383
83.	Abdullajonova Oydinaxon Baxtiyor qizi <i>ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLIGIDAGI MATINLAR ORQALI AXLOQIY FAZILATLARNI SHAKILLANTIRISH</i>	388
84.	Ахунов Даниер Бахтиерович <i>КУТЧИ КОНИ БАЗАЛЪТ ЖИНСЛАРИНИ ЎРГАНИШНИНГ ДАСТЛАБКИ МАТЕРИАЛЛАРИ ВА УСУЛЛАРИ</i>	392
85.	Бахридинов Нуриддин Садридинович	401

	Мамадалиев Шухрат Машраббоевич Мамадалиев Адхамжон Тухтамирзаевич <i>ЭКОЛОГИЯ ФАНИНИ ЎҚИТИШНИНГ ЯНГИ ТИЗИМИ</i>	
86.	Mahina Axrorova Barchinoy Allayorova <i>BOSHLANG'ICH SINFLARDA RIVOYATLAR O'QITISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.</i>	410
87.	Oxunova Mohigul Nusratovna <i>TA'LIM VA FANGA BERILAYOTGAN E'TIBOR ORQALI</i>	414
88.	Kayumova Maftuna <i>THE USE OF ADVERSE WORDS IN THE WORKS OF SHUKUR KHOLMIRZAYEV</i>	418
89.	Qayumova Maftuna <i>SHUKUR XOLMIRZAYEV ASARLARIDA BADIY PSIXOLOGIZM.</i>	423
90.	Rahmonova Umida Tohir qizi Murotova Mashhuraxon Murodjon qizi Berdirasulova Sevinch Berdirasul qizi <i>SOG'LOM TURMUSH TARZI</i>	426
91.	Shakirova Sahobat <i>"KIBERMAKONDA AXBOROT ISTE'MOLI MADANIYATI"</i>	429
92.	Xosilmurodov Islom Xamitolim o'g'li Kalandarov Mexroj Shonazar o'g'li <i>ABU NASR FAROBIYNING FALSAFASIDA AXLOQ MASALASI</i>	434
93.	Rustamova Ra'no Nasriddinovna <i>O'QUVCHILARNI KASB-HUNARGA YO'NALTIRISHNING PSIXOLOGIK ASOSLARI</i>	437
94.	Berdiyev Farxod Ochilovich Xudayberganova Sevila Abduvoxitovna <i>KICHIK YOSHDAGI SPORTCHILARNING JISMONIY TAYYORGARLIGINI HARAKATLI O'YINLAR YORDAMIDA TAKOMILLASHTIRISH USLUBIYATI</i>	441
95.	Салиев Д.К. Маткомиллов Ж.А. <i>АНАЛИЗ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ГЕМОКОАГУЛЯЦИИ У ПАЦИЕНТОВ С COVID-19 В УЗБЕКИСТАНЕ, АНДИЖАН.</i>	445
96.	А.А. Махмудов А.М. Худайберганов <i>АТОМ ФИЗИКАСИНИНГ «ФОТОЭФФЕКТ» МАВЗУСИНИ ЎҚИТИШДА ИННОВАЦИОН ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯНИНГ «ЗИНАМА-ЗИНА» МЕТОДИДАН ФОЙДАЛАНИШ</i>	451
97.	Ahmadjonova Maftuna Salohiddinovna <i>O'ZBEKISTONDA REFERENDUM</i>	460
98.	Тиллаева Муясар Ярбазаровна Таджиева Дилбар Махмадмуродовна <i>ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ ГЕОГРАФИЯ</i>	462
99.	Shukurova Ozoda Odil qizi <i>XALQARO INVESTITSIYA HUQUQI MANBALARI</i>	466
100.	Юлдошев Шахбоз Хошимжон ўғли Атамирзаева Сохиба Турғуновна <i>ҲАЁТ ФАОЛИЯТИ ХАВФСИЗЛИГИНИНГ КОМФОРТ ШАРОИТЛАРИ, ИШЧИ ЎРНИНИ ЭРГНОМИКАСИНИ ЎРГАНИШ ВА ЎҚИТИШ ТИЗИМИ</i>	475

101.	Yuldoshev Shakhboz Khoshimjon Mamadaliyeva Mavludakhon Nurmira <i>EFFECTS OF HARMFUL AND TOXIC FACTORS OF PRODUCTION ON THE HUMAN BODY</i>	486
102.	Saynazarova Muxtasar Ravshanbek qizi <i>XALQARO INVESTITSIYA HUQUQI, TARIXI, HOZIRGI AMALIYOTI VA KELAJAK ISTIQBOLLARI</i>	494
103.	Raxmanova Sitara <i>CHEK TILINI O'RGANISHNING AHAMIYATI VA O'RNI</i>	502
104.	Boltayeva Vazira Komilovna <i>AKBAR MIRZO ROMANLARIDA ZAMON VA QAHRAMON MUAMMOSI</i>	510
105.	Isroilova Ruxshona Sunnatovna Tashpulatova Charos Anvar qizi <i>BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING YOZISH KO'NIKLARINI SHAKLLANTIRISHDA DIDAKTIK O'YINLARDAN FOYDALANISH</i>	513
106.	Ochilova Guljahon Hamroqulovna <i>BOSHLANG'ICH SINIF ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA XALQ OG'ZAKI IJODI NAMUNALARINI O'QITISH METODIKASI</i>	516
107.	Raxmatova Hamida Ismatillo qizi <i>SHUKUR XOLMIRZAYEV IJODIDA TABIAT TALQINI</i>	520
108.	Khudayberdiyev K.T Rakhimjonov I.U. <i>RECOVERY DYNAMICS FUNCTIONS OF THE INJURED LIMB IN PATIENTS WITH DIAPHYSEAL FRACTURES OF THE SHOULDER.</i>	525
109.	Khudayberdiyev K.T Rakhimjonov I.U <i>COMPARATIVE FUNCTIONAL EVALUATION OF VARIOUS OPTIONS FOR EXTERNAL FIXATION OF DIAPHYSEAL FRACTURES OF THE HUMERUS.</i>	528
110.	Худайбердиев К.Т Рахимжонов И.У <i>МАЛОИНВАЗИВНЫЙ ПЛАСТИНЧАТЫЙ ОСТЕОСИНТЕЗ ПРИ ДИАФИЗАРНЫХ ПЕРЕЛОМАХ ПЛЕЧЕВОЙ КОСТИ.</i>	532
111.	Uzaqova Ominaxon Akramovna. <i>MAKTAB PSIXOLOGINING O'QUVCHILARNI KASB-HUNARGA YO'NALTIRISH ISHLARI</i>	537
112.	Zaripova Nilufar Juma qizi <i>SODDA GAP SHAKLIDAGI "HASHAROT" LMG ASOSIDA SHAKLLANGAN PAREMALAR</i>	543
113.	Тошанов Шухрат Жонтемир ўғли Бекмуродов Нурали <i>БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИ ШАРОИТИДА ДАВЛАТ БУДЖЕТИ ДАРОМАДЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ</i>	547
114.	Xayitmuradov Anvarjon G'aybullayevich <i>ISHLAB CHIQARISH KUCHLARINI JOYLASHTIRISHNI TARTIBGA SOLISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI</i>	553

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7830789>

Tursunbayeva Yulduz Radj qizi

Pedagogika fakulteti

“Maktab menejmenti” kafedrası o'qituvchisi.

Kurbanva Shodiya Oybek qizi

“Maktab menejmenti” yo'nalishi II kurs talabasi.

Bakitova Zeynep Joldasovna

“Maktab menejmenti” yo'nalishi II kurs talabasi.

Annotatsiya: *Maktab menejmenti – ta'lim sohasiga oid yo'nalish bo'lib, u umumiy o'rta ta'lim maktablarini boshqarish, ta'lim menejerligi va pedagogik faoliyat, ta'lim sifatini nazorat qilish, xalqaro baholash dasturlari, ta'limda innovatsiyalarni boshqarish, taym menejmenti kabi kompleks masalalar bilan bog'liq kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi.*

Kaliti so'zlar: *Maktab menejmenti, boshqaruv, taym menejment, makroiqtisodiyot, mikroiqtisodiyot, statistika, mehnat iqtisodiyoti.*

Аннотация: *Школьный менеджмент – область образования, включающая в себя управление общеобразовательными школами, образовательный менеджмент и педагогическую деятельность, контроль качества образования, международные оценочные программы, управление инновациями в образовании. Тайм-менеджмент.*

Ключевые слова: *Школьный менеджмент, менеджмент, тайм-менеджмент, макроэкономика, микроэкономика, статистика, экономика труда.*

Abstract: *School management is a field of education, which includes management of general secondary schools, educational management and pedagogical activities, quality control of education, international assessment programs, management of innovations in education. , covers a range of professional areas related to complex issues such as time management.*

Key words: *School management, management, time management, macroeconomics, microeconomics, statistics, labor economics.*

Menejment (inglizcha: management) — boshqarish, tashkil etish) — maxsus boshqarish faoliyati; boshqarish to'g'risidagi fan. Menejmentning holati ishlab chiqarish samaradorligiga, texnika va texnologiya darajasi hamda ishchi kuchining sifatiga ta'sir ko'rsatadi. Menejment fanining mazmuni boshqaruv tizimi va boshqaruv ob'yekti orasidagi o'zaro munosabat bo'lib, uning asosiy vazifasi boshqaruvning zamonaviy usullarini, rahbarlik san'ati sirlarini o'rganishdan iborat. Boshqaruv — tanlov, qaror qabul qilish va uning bajarilishini nazorat etish jarayonidir. Uning asosiy maqsadi bozor munosabatlari sharoitida barcha bo'g'inlarda ishlay oladigan yuqori malakali boshqaruvchilarni tayyorlashdan iborat. Menejment ijtimoiy-iqtisodiy, ijtimoiy-

huquqiy, kibernetika va boshqa fanlar bilan aloqadordir. Menejment dastavval iqtisodiy nazariya fani bilan yaqindan bog‘liq. U iqtisodiy qonunlarni bilib olishga va ularga mos ravishda boshqarish jarayonida iqtisodiy usullarni qo‘llashga, har bir xodimga va jamoaga ta’sir ko‘rsatishga asoslanadi. Bir qancha iqtisodiy fanlar: makroiqtisodiyot, mikroiqtisodiyot, statistika, mehnat iqtisodiyoti kabilar ham Menejment fani bilan chambarchas bog‘liqdir. O‘zbekistonda Menejmentning nazariy asoslari va uning asosiy tamoyillari XIV-XV asrlarda Amir Temur davrida shakllana boshlagan. Buyuk sarkarda "Temur tuzuklari" asarida davlat, qo‘shin va boshqalarni boshqarish san’ati to‘g‘risida o‘z qarashlarini bayon etib, izohlab bergan. Menejment fanining nazariy asosini bir necha yuz yillar davomida to‘plangan amaliy tajriba natijalari tashkil etadi, ularni nazariy jihatdan asoslab turli xil konsepsiyalar, nazariy g‘oyalar, ish prinsiplari va uslublari ishlab chiqilgan. Ammo alohida fan sohasi sifatida menejment XIX asrga kelib shakllana boshladi. Boshqarish fanining asoschisi — amerikalik muhandis va tadqiqotchi F. Teylor hisoblanadi. Boshqarish tamoyillarini Teylorning zamondoshi fransuz olimi Anri Fayol ishlab chiqdi. Korxonada amalga oshirilayotgan barcha operatsiyalarni u olti guruh (texnika, tijorat, moliya, mol-mulk va shaxslarni qo‘riqlash, hisobkitob, ma’muriy)ga bo‘lib, boshqarishni 6-guruhga kiritadi. Menejment yoki boshqarishning ob’yekti korxona faoliyati, uning sub’yekti esa boshqarish ishini bajaruvchi idoralar va ularning xodimlaridir. Menejment bilan maxsus tayyorgarlik ko‘rgan, boshqarishning qonun-qoidalarini chuqur biladigan malakali mutaxassislar — yollanma boshqaruvchilar — menejerlar shug‘ullanadilar. Ular aholining alohida ijtimoiy qatlamini tashkil qiladi. Menejmentning yuqori (firma strategiyasini ishlab chiqish), o‘rta (ishlab chiqarish, sotish, narx belgilash, mehnatni tashkil qilish), quyi (sex, bo‘lim doirasida ishni tashkil qilish, kunlik, haftalik, oylik ish topshiriqlari bajarilishini boshqarish) bo‘g‘inlari bor. Shunga muvofiq holda menejerlar oliy martabali, o‘rta toifadagi va quyi toifadagi menejerlarga bo‘linadi. Menejment sahosi ya’nada rivojlantirish maqsadida, 2019 yildan boshlab pedagogika universitetlarda, institutlarda maktab menejmenti yo‘nalishlar ochila boshladi.

Ho‘sh maktab menejmenti yo‘nalishi qanday yo‘nalish?

Maktab menejmenti – ta’lim sohasiga oid yo‘nalish bo‘lib, u umumiy o‘rta ta’lim maktablarini boshqarish, ta’lim menejerligi va pedagogik faoliyat, ta’lim sifatini nazorat qilish, xalqaro baholash dasturlari, ta’limda innovatsiyalarni boshqarish, taym menejmenti kabi kompleks masalalar bilan bog‘liq kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi

Maktab menejmenti ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining ob’ektlari:

- umumiy o‘rta ta’lim, maktabdan tashqari ta’lim, ta’lim jarayonlarini tashkil etish va boshqarish, ta’lim sifatini boshqarish, xalqaro baholash dasturlarini tatbiq etish jarayonlari;
- umumiy o‘rta ta’lim, kasb-hunar maktablaridagi pedagogik jarayonlar;

- maktabdagi tashqari ta'lim muassasalaridagi pedagogik jarayonlar.

Maktab menejmenti ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavriat bitiruvchilari pedagogik qayta tayyorlashdan o'tgandan keyin professional ta'lim muassasalarida ta'limning vakolatli boshqaruv organlari tomonidan aniqlanadigan umumkasbiy va ixtisoslik fanlarini o'qitish bo'yicha pedagogik faoliyati bilan shug'illanish huquqiga ega bo'ladi. Bakalavriatning kasb ta'limi yo'nalishlari bundan mustasno.

Maktab menejmenti ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari:

- pedagogik faoliyat;
- tashkiliy-boshqaruv faoliyat;
- ilmiy-tadqiqot faoliyati;
- ma'naviy-ma'rifiy faoliyat;
- tadbirkorlik.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha tayyorlanadigan bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining muayyan turlari ta'lim jarayonining manfaatdor ishtirokchilari bilan hamkorlikda oliy ta'lim muassasasi tomonidan aniqlanadi.

Maktab menejmenti ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.

Maktab menejmenti ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Pedagogik faoliyatda:

- “Iqtisodiy bilim asoslari”, “Tadbirkorlik asoslari” fanlaridan o'rnatilgan tartibda dars berish;
- umumiy o'rta ta'lim maktablari, akademik litseylar va kasb-hunar kollejlaridan tashqari muassasalarda tarbiyachi bo'lib ishlash;
- ta'lim tizimida kabinet mudiri, metodist va unga tenglashtirilgan lavozimlarda ishlash;
- tabiiy, ijtimoiy-gumanitar fanlar yo'nalishidagi ilmiy-tadqiqot tashkilotlarida kichik ilmiy xodim bo'lib ishlash;
- uzluksiz ta'lim tizimida ma'naviy-ma'rifiy sohalarda ishlash;
- ishlab chiqarish sohasida kompyuter texnologiyalari, kasbiy ta'lim pedagogikasi va texnologiyasi, o'qitishning didaktik vositalari, ta'limning elektron vositalarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

- pedagogik va axborot texnologiyalardan foydalangan holda ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash mexanizmlarini ishlab chiqish;
- atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish;
- jamoada ijtimoiy va ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish;

- fikrlar har xil bo‘lgan sharoitda to‘g‘ri qaror qabul qilish;
- bajarayotgan faoliyati bo‘yicha ish rejasini tuzish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishning natijalarini baholash;
- ta‘lim mazmunini belgilash tamoyillari va mezonlariga rioya etish, o‘quv materiallarini tanlash va tizimlashtirishga doir zamonaviy yondashuvlarni hisobga olish, o‘quv materiallarini modellashtirish;
- yaxlit pedagogik jarayonning umumiy qonun, qonuniyat va tamoyillariga amal qilish, ta‘lim-tarbiya jarayonida gnoseologik, tashkiliy, psixologik, didaktik, sotsiologik va kibernetik qonuniyatlarning uyg‘unligiga erishish;
- ta‘lim-tarbiya jarayoni tarkibiy qismlari (maqsad, natija, mazmun, shakl, metod va vosita)ning o‘zaro aloqadorligi va umumiyligini hisobga olish;
- ta‘lim-tarbiya jarayonini tashkil etishning asosiy va yordamchi shakllaridan unumli foydalanish;
- o‘quvchilarning bo‘sh vaqtini samarali tashkil etish va o‘tkazish;
- ta‘lim-tarbiyaning xilma-xil metodlarini, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni oqilona tanlay olish, ijodiy yondashuv asosida metod va texnologiyalarning milliy mentalitetga mosligini ta‘minlash.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta‘lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi, Ta‘lim sifatini baholash bo‘yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi, Respublika ta‘lim markazi, A.Avloniy nomidagi xalq ta‘limi muammolarini o‘rganish va istiqbollarini belgilash ilmiy-tadqiqot institutida ta‘lim sifatini boshqarish, amaliy prognostika, xalqaro baholash dasturlari bilan bog‘liq mavzularda tadqiqot olib borish;
- maktab menejmenti sohasiga doir internet tarmog‘ida eng yangi ilmiy yutuqlar haqidagi ma‘lumotlarni maqsadga yo‘nalgan holda qidirish va topish;
- maktab menejmenti sohasiga doir ilmiy to‘plamlar, mahalliy va chet el ilmiy-tadqiqot yutuqlarini o‘rganish;
- ilmiy-tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;
- ma‘lumotlarni jamlash, qayta tayyorlash, mavzu bo‘yicha ilmiy ma‘lumotlarni tizimli tahlil qilish;
- tadqiqot natijalari va ishlanmalarini tatbiq etish.

Ma‘naviy-ma‘rifiy faoliyatida:

- ma‘naviy-ma‘rifiy ishlarni rejalashtira olishi, uni tashkil etish metodikasini egallash, o‘quvchilar ongiga milliy istiqloq g‘oyasini singdirish;
- o‘quvchilarda mafkuraviy va axborot xurujlariga qarshi immunitetni yuzaga keltirish metod va texnologiyalarini bilishi;
- globallashtirish sharoitida kechayotgan jarayonlarda axborot kommunikatsiya texnologiyalarining o‘rni va ta‘siri haqida tushuntirish ishlarini olib borish;

– mahallalarda ma'naviy-axloqiy tarbiya masalalari bo'yicha individual suhbat o'tkazish;

– milliy urf-odat va marosimlarni o'tkazishda, umuminsoniy qadriyatlar, mehmuruvvat, bag'rikenglik, vatanparvarlik, sadoqat kabi yuksak insoniy fazilatlarni ochib berish.

Tadbirkorlik faoliyatida:

– yangi biznes-loyihalarni shakllantirish va amalga oshirish;

– biznesni tashkil etish, biznes-rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish.

Bu fakultetda talabalar kichik o'quv markazlaridan tortib katta universitetlarning faoliyatini yo'lga qo'yish, uni tizimli boshqarish, marketing, biznes reja, biznes strategiya tuzish usullari, ularni amaliyotda qo'llash tajribalarini o'rganib borishadi. Talabalar prezentatsiya qilish, notiqlik san'ati, reklama va e'lonlarning matnlarini mukammal yozish sirlarini ham o'zlashtirib borishadi.

To'rt yil davomida a'lo baholarga o'qigan talabalar yangi ta'lim muassasining boshqaruvchi lavozimida o'z ish faoliyatlarini boshlaydilar. Talabalar birinchi kursdan boshqaruv amaliyotini olib borishadi. Shuningdek, o'quv-uslubiy qo'llanmalar yaratish, ularni zamon talabiga moslab borish bilimlarini ham chuqur o'zlashtiradilar.

Darslarni aynan ta'limni boshqarish va o'quv-uslubiy qo'llanmalarni ishlab chiqish, ularni zamonaviy ta'limga tadbiq etish bo'yicha yuqori bilim va tajribaga ega mutaxassislar olib borishadi.

Kasb sifatida menejment mavzusi bizning zamonaviy davrimizda ayniqsa dolzarbdir. Aksariyat odamlar bo'ysunuvchi sifatida ishlashni xohlamasliklarini, balki tashkilotni boshqarishga qiziqishlari kotta. Ko'proq odamlar bunga intilishadi, lekin hamma ham o'z maqsadlariga erisha olmaydi va hamma ham menejer roliga loyiq emas. Umuman olganda yuqorida keltirilgan fikrlarni hozirgi maktab menejmenti yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarga o'rgatish va ularda ushbu qobiliyatlatni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Buning uchun albatta har bir insonda harakat va ma'suliyat bo'lishi kerak hech kim rahbar bo'lib tug'ulmaydi, qachonki biz o'z ustimizda ishlasak va nazariy o'qiganlarimizni amaliyotda qo'llasak bizda ham rahbar shakllanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. Musurmonov, R., Khimmataliev, D. O., Sultanova, D. A., qizi Tursunbaeva, Y. R., Khakimova, I. K., & Musurmonova, M. (2023). In the Conditions of New Uzbekistan the Main Issues of Science and Modern Education. Telematique, 7686-7694.

2. Prezidentining, O. R. (2018). Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol

ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi PQ-3775-sonli Qarori.

3. Qizi, T. Y. R. (2021). OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATI MONITORINGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(5), 253-258.

4. Qizi, T. Y. R. (2021). TA'LIM PSIXOLOGIYASI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(5), 587-591.

5. Расулов, А. Н., & Наримонов, Ж. М. (2022). ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМ ИННОВАЦИОН КЛАСТЕРИ ШАРОИТИДА “ИҚТИСОДИЙ БИЛИМ АСОСЛАРИ” ФАНИНИ ЎҚИТИШНИНГ ТАШКИЛИЙ ВА ПЕДАГОГИК ШАРОИТЛАРИ. *Academic research in educational sciences*, 3(12), 76-79.